

ROPA

el mateix origen que el nav. *Arroz* un «lieu dit» *Ronis* de l'Aude, te. Coursan (Sabarthès).

Rontonal, V. Rodors Ronzavella, V. Ruïlles

ROPA, Mas de ~

En te. de Coves de Vinromà (pron. *řopa*) (xxviii, 150.1); Caseta de *Ropa* (pron. id.), te. Benifato, al vèrtex amb Beniardà i Benimantell (xxxv, 372); en te. de Morvedre hi ha la Caseta del *Ropero* (xxx, 23.3).

Sentit il·lustrat a l'enq. de Vilanova d'Alcolea (1961) on m'explicaren que *arroperos* són els qui confiten arrop. També, doncs, aquells *masos de Ropa* devien pendre nom de la confecció, a què es dedicarien del most dolcíssim de les vinyes i fruïters d'aqueixes comarques: àr. *rybb*, nom d'unitat *rybba* (*ar-robbe* = *-ā*) en les *Leyes de Moros* del S. xiv (DECat I, 430b35, 43); amb *p* < *bb* àr. (*EntreDL* III, 85 n.). ¿Vindria d'aquí també el nom del *Ropero* de Córdoba sobrenom del poeta castellà A. de Montoro del S. xviii?

Roquer, Roquet, -eta, Roquetes, V. Roca

ROS, Vall de ~

Clotada en el vessant O. dels cingles de Bertí, afl. esq. del riu Tenes, prop de Riells del Fai (te. Bigues, Vallès) (Osona, *Guia de l'Alt Vallès*), i ho recordo oït en els llocs el 1924; molt reclosa i sempre amarada d'humitat, deu pendre nom del ròs del cel o rosada que s'hi concentra totes les nits (DECat VII, 459a43, b22). Cf. «l'Aitana qualla el ros de la nit» (b42).

ROS-

Grup de noms menors valencians que semblen d'origen àrab.

Si els següents continguessin l'adjectiu català *ros* no s'explicaria gaire l'ús substantiu, amb article, ni l'aplicació a paratges deserts i muntanyencs: Muntanya i Pico del *řos*, te. Alcalà Jovada (xxxiii, 129.12, 15); l'*Ombria A(l)řos* (Castalia) (xxxv, 144.12); Costera d'*Alřos*, o *anřos*, a Benirrama (xxxiii, 118.22). Molt millor si es tracta de l'àr. *ruzz* 'arròs', d'on prové el nom de la planta en les llengües hispàniques, mot ben documentat en hispano-àrab, així (DECat, s. v. *arròs*) o en la variant *rayz* (RMA, 109 «risum»). Es tracta, doncs, de franges de conreu de l'arròs, que abunden pertot en terra valenciana.

D'aquí probablement, augmentat amb el «superlatiu islàmic»: Barranc de *Rosell* (*řozéll*), en el te. de Xeresa; el *řozéll*, pda. d'Alfarrasí, afrontant amb el te. de Montaverner (xxxiii, 199.19; xxxii, 102-10-12), les terres d'arrossal per excel·lència, notem la sonora -z que impedeix igualar-lo a *Rossell*: *ruzz él-Lāh* reduït

a *rozéle* i la -e escapçada en catalanitzar-se els moriscos.

Però a Novelda s'ha conservat en forma més morisca el *řozéll*: o sigui 'el magnífic arrossal'. Com que és *řauza*, femenina, la variant registrada per RMA, en vulgar «valensí» pogué formar el plural regular *rayzāt* 'els arrossos', d'on la Séquia de *řozéta* del te. de Senyera, que escampant-se pel de Manuel dóna lloc allí a la pda. de *Roseta*, extens terreny d'arrossal entre Les Foies i el Molí de la Peris (168.14, IGC).

Rosaure NL de singular aparença en el terme de Vallada (xxxii, 75.6); «passarem per *řozāure*», em deia l'inf.; i IGC ho situa a 2°58 × 38°54, amb una -e ben neta, que descarta tota connexió amb el NP femení (excliusiu de Catalunya). Segons RMA s'usava un plural fracte, clàssic, de *rauz*, a saber: *aryāz* (RMA, 502). Doncs aquí tenim el superlatiu semític *rayz al-aryāz* 'arrossal d'arrossals', 'el més gran dels arrossals' (cf. *Càntic dels Càntics*), tipus també productiu en Top. val.: *Castell-de-Castells*, *Torres-torres* < *turz at-turaz*. Essent tancada la síl·laba penúltima, s'accentuava en vulgar: *rayz al-āryez*, reduït a *rayz-āryez* amb transposició de *ry* > *yr*.

El NL *La Rossa* dubto que pugui tenir una etim. àrab (la d'*El Ros*). És molt repetit com a nom de barrancs i pdes. de conreu muntanyencs: a Eslida, Aín, Serra Calderona, Olocau, Orxeta, Alcanalí (xxix, 164.16, 167.19; xxx, 60.20, 99.17; xxxiv, 132.19); pron. pertot la *řosa*, plural *Les Rosses* (Albocàsser) (xxviii, 90.8); car és una explicació inobjectable i convincent veure-hi la forma mossàrab del derivat de RUPTIARE 'artigar', «roturar un bosque» que ha donat el cast. *roza*, *rozar* (-TI- dóna ç en mossàrab). Crec, però, que s'hi devia sumar l'arabisme de *rayz(a)*, perquè a Sueca té la forma *řosa*, amb ò oberta (xxix, 128.9). Veg. també l'article *Rosa*, infra.

ROSA

Miscel·lània de noms que vénen de ~ o en poden semblar derivats.

I. Entre els primers (en trobaríem d'altres) citem *Font de la Rosa*, a Tarerac (xxvii, 38.8). Fonteta *Rosera*, a Cocentaina (xxxiv, 19.18). En bona part es tractarà més aviat del NP aplicat a un lloc: sovint, dels hereus d'una dona dita així. *Son Roseta* (Rus-) men. te. Ciutadella (mapes Sorà i Masc. 5A7). *Ombria de čimo řoza*, te. El Boixar (xxvii, 138.9). Tomàs de *Roseta*, a Alcanalí (xxiv, 131.23). Caseta *Rosella*, a Piles (xxxiii, 3.16). *La Rosella*, pron. *lā ruzéllā*, a Corsaví (xxiv, 91.10).

En el capítol eclesialístic. A Onil, dins el terme muntanyenc de Favarella, la *Penya de Santa Rosa* (xxxv, 176.12), potser lín. 14, allà on el mapa posa un vèrtex «cenarosa» (err. fàcil per *Senta-R.*). A bastants llocs hi ha ermites anàlogues dedicades a la Verge de la *Rosa*: a Vallmoll (xlvi, 20, 29); a la ciutat de València: Ermita del *Roser*, al final de l'assegador de La Torre (J. Giner, 1965). El *Roseret*, pda. d'Alfàfara